

Statenstuk 2016-743

Investeringsagenda, onderdeel Culturele investeringen

Voorgestelde behandeling:

- Statencommissie Financiën, Cultuur, Bestuur en Economie op 29 juni 2016
- Provinciale Staten op 6 juli 2016
- fatale beslisdatum: 13 juli 2016

Behandeld door de heer T. Claas, telefoonnummer (0592) 36 51 60, e-mail t.claas@drenthe.nl

Portefeuillehouder: de heer C. Bijl

Inleiding

a. Algemeen

Op 13 april 2016 heeft u ingestemd met de eerste projectmatige en financiële uitwerking van de Investeringsagenda voor deze Statenperiode (Statenstuk 2016-729). In die agenda staat als punt 7 genoemd: Culturele Investerings die leiden tot toonaangevende kwaliteit.

In dit statenstuk geven wij aan welke investeringen wij in dit kader willen doen en in welk perspectief deze geplaatst moeten worden. In het concept van de nieuwe Cultuurnota 2017-2020 is reeds geanticipeerd op de mogelijkheden van de Investeringsagenda. Inhoudelijk sluiten de investeringsvoorstellen hier helemaal bij aan. De noodzakelijke financiële bijdragen voor de hier genoemde investeringen vallen echter ver buiten de financiële kaders van de Cultuurnota.

De investeringen sluiten ook aan bij de doelstellingen van het huidige Collegeprogramma en dan met name bij de ambitie om vrijetijdseconomische provincie nr. 1 te worden, onder andere door een kwalitatief aantrekkelijk cultuuraanbod.

Wij merken op dat in dit onderdeel van de Investeringsagenda de provincie in de meeste gevallen **niet** de rol van opdrachtgever vervult, maar de rol van (mede)financier (subsidieverstrekker), die onder voorwaarden geld ter beschikking stelt. Met de door de provincie toegekende middelen (en met middelen van derden) kunnen de directies van de culturele instellingen gerichte opdrachten verlenen.

Alleen voor de investeringen in de gebouwen van het Drents Museum vervult de provincie de rol van opdrachtgever, omdat die gebouwen ons eigendom zijn.

Het gaat bij deze investeringen in het culturele domein om meerdere plannen die in verschillende staat van voorbereiding zijn. Recente gesprekken met de betrokken instellingen geven ons een positief beeld over de slaagkansen van de projecten in de huidige Statenperiode.

Uiteraard zullen wij aan de te verlenen subsidies strakke voorwaarden verbinden met het oog op de budgetbewaking en op het voorkomen van tijdsoverschrijdingen. Wij zullen ook voorwaarden stellen met het oog op de inhoudelijke kwaliteit die wij wensen, dit laatste in samenhang met de te realiseren versterking van de aantrekkingskracht van deze musea. In het actuele Nederlandse museumlandschap is een aantal interessante trends en ontwikkelingen te herkennen, die wij ook graag in Drenthe terug willen zien.

Wij zullen alleen maar voorschotten verstrekken op de toegekende subsidies, als wij ervan overtuigd zijn dat de uitvoering naar wens verloopt. Wij zullen ons dan ook actief opstellen in het voorbereidings- en uitvoeringsproces.

Wellicht ten overvloede merken wij hier nog op, dat met het voorgestelde besluit deze voorstellen niet meer bij u terugkomen voor wensen en bedenkingen.

b. Europese aspecten

Aanbesteding en staatssteun zijn aspecten, die, voordat de middelen definitief worden toegekend, bij ieder project afzonderlijk onder de loep zullen worden genomen.

c. Economie/werkgelegenheid

Dat de investeringen zullen bijdragen aan de werkgelegenheid is evident; nu is nog niet te kwantificeren hoeveel dit precies zal zijn. Bouw- en verbouwplannen, maar ook ingrijpende herinrichtingsplannen, zorgen echter altijd voor tijdelijke extra werkgelegenheid bij bouw- en installatiebedrijven, maar ook bij architecten en inrichters. Hogere bezoekersaantallen zorgen voor meer bestedingen (en dus meer werkgelegenheid) bij museumwinkels, horeca binnen en buiten het museum, omringende middenstand en in de verblijfsvoorzieningen.

d. Participatie

De hier voorgestelde projecten zijn uitvoerig besproken met de betreffende culturele instellingen. Via de Inspraakversie van de nieuwe Cultuurnota is het overige culturele veld geïnformeerd.

Veel musea hebben een actieve kring van vrijwilligers en vrienden om zich heen. In een aantal musea zijn mensen actief die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben.

Advies

1. In te stemmen met deze definitieve uitwerking van het onderdeel Culturele investeringen van de Investeringsagenda.
2. In te stemmen met het onttrekken van een bedrag van € 4.125.000,-- aan de Reserve Investeringsagenda ten behoeve van deze Culturele investeringen.
Daarbij gaat het om een totaalbedrag per jaar van:
  - € 400.000,-- in 2016
  - € 2.335.000,-- in 2017
  - € 1.390.000,-- in 2018
3. Te besluiten om, in het kader van de Investeringsagenda, de volgende éénmalige subsidiebedragen te verlenen aan de hierna genoemde instellingen ten behoeve van de realisering van hun investeringsplannen:

a. De stichting Hunebedcentrum een bedrag van maximaal:	€ 979.000,--
b. De stichting Nationaal Gevangenis­museum een bedrag van maximaal:	€ 590.000,--
c. De Maatschappij van Weldadigheid (als voorloper van een nog op te richten stichting Koloniecentrum) een bedrag van maximaal:	€ 600.000,--
d. De stichting Herinneringscentrum Kamp Westerbork een bedrag van maximaal:	€ 1.000.000,--
e. Het Drents Museum een bedrag van maximaal: (investeringsplan uit te voeren onder gezamenlijke regie van provincie Drenthe en het Drents Museum)	€ 600.000,--
f. Initiatieven m.b.t. kunstenaarsfabrieken maximaal:	<u>€ 356.000,--</u>
	€ 4.125.000,--
4. Te bepalen dat deze subsidies door GS alleen onder strakke voorwaarden (per instelling apart te formuleren) mogen worden verstrekt. Toetsing aan Europese (staatssteun)wetgeving zal, voorafgaand aan toekenning van de subsidies, door GS moeten plaatsvinden.

Beoogde effecten

De grote musea in Drenthe in staat te stellen hun huidige sterke positie in het Nederlandse museum­landschap te laten behouden en zo mogelijk te verbeteren.

De huidige hoge bezoekersaantallen van de grote musea in Drenthe op peil te houden en zo mogelijk nog te vergroten.

Meer bezoekers uit binnen- en buitenland naar Drenthe en naar de Drentse musea te trekken.

Startende kunstenaars en/of ondernemers in de creatieve industrie de gelegenheid te geven om in eenvoudig ingerichte werkruimten te kunnen werken tegen betaling van een lage huurprijs.

Argumenten

- 1.1. *Uw instemming is noodzakelijk voor de uitvoering van dit onderdeel van de Investeringsagenda.*
- 2.1. *Door hiermee in te stemmen wordt GS gemachtigd de benodigde bedragen per jaar daadwerkelijk aan de genoemde instellingen te verstrekken. De genoemde totaalbedragen per jaar zullen in de begrotingen van de betreffende jaren worden verwerkt.*
- 3.1. *Door de voorgenomen investeringen in nieuwbouw/verbouw en door ingrijpende herinrichtingen worden deze instellingen in staat gesteld hun huidige sterke positie en hoge bezoekersaantallen te behouden en, zo mogelijk, meer bezoekers te trekken. In Noord-Nederland zijn nu vijf musea die meer dan 100.000 bezoekers per jaar trekken. Daarvan staan er drie in Drenthe: Drents Museum, Herinneringscentrum Kamp Westerbork en Gevangenis­museum.*
- 3.2. *Zo krijgen de instellingen helderheid over de financiële provinciale bijdrage aan de verwezenlijking van hun plannen. Dat is ook van belang voor het definitief overtuigen van medefinanciers.*
- 3.3. *Het Hunebedcentrum zit met 80.000 à 90.000 bezoekers dicht tegen de 100.000 bezoekers per jaar aan en heeft de ambitie om ook de 100.000 bezoekers te halen. Voorwaarde daarvoor is in ieder geval een ingrijpende herziening van de sterk verouderde inrichting van het museum.*
- 3.4. *In het Gevangenis­museum staat het nationale verhaal van de vrijheidsstraffen centraal. Provincie en museum willen graag dat het verhaal van de **onvrije kolonie** in Veenhuizen meer aandacht krijgt, dit ook vanwege de in 2018 te verwachten status van Unesco-werelderfgoed.*
- 3.5. *Het nieuwe Koloniecentrum in Frederiksoord moet ingericht worden als goed geoutilleerd en aantrekkelijk museum/bezoekerscentrum. Dit om de verwachte nationale en internationale stroom bezoekers in deze **vrije kolonie** vanwege de te verwachten status van Unesco-werelderfgoed, goed te kunnen informeren.*
- 3.6. *Het Herinneringscentrum Kamp Westerbork was gebouwd voor circa 80.000 bezoekers per jaar. Nu komen er gemiddeld 150.000 bezoekers per jaar. Dit is al een argument voor uitbreiding, maar daar komt bij dat, door het toenemende aantal schoolklassen, individuele museumbezoekers soms in de knel komen. Bij de uitbreiding zullen de verschillende bezoekersstromen uit elkaar gehaald worden.*
- 3.7. *De tentoonstellingsmogelijkheden in het oude gedeelte van het Drents museum kunnen vergroot worden door een aantal bouwkundige en installatietechnische ingrepen. De opslagruimte in het depot van het Drents Museum kan vergroot worden door bouwkundige en installatietechnische maatregelen. Aan beide voorgestelde verbeteringen bestaat grote behoefte.*
- 3.8. *Voor startende kunstenaars en ondernemers in de creatieve industrie is het nu vaak zeer moeilijk om geschikte werkruimten te vinden. De resultaten van hun werkzaamheden kunnen van grote betekenis zijn voor de verdere ontwikkeling van de Drentse cultuur en de Drentse samenleving.*
- 4.1. *Geborgd moet worden dat de daadwerkelijke verstrekking alleen onder strak geformuleerde voorwaarden geschiedt (waarbij er zowel overeenkomsten als verschillen zullen zijn tussen de precies geformuleerde voorwaarden per instelling).*
- 4.2. *Geborgd moet worden dat er geen tegenstrijdigheid ontstaat met Europese wet- en regelgeving.*

Tijdsplanning

De projecten zullen vrijwel allemaal in de huidige Statenperiode uitgevoerd worden en in ieder geval in die periode tot een financiële verplichting leiden.

Financiën

De benodigde middelen voor deze culturele investeringen kunnen, tot een maximum van € 4,125 miljoen, uit de voor dit onderdeel beschikbare middelen van de Reserve Investeringsagenda worden gedekt. Door in te stemmen met beslispunt 2 machtigt u ons om de genoemde bedragen daadwerkelijk in de genoemde jaren te verstrekken.

Monitoring en evaluatie

Via het nieuwe instrument van de Cultuurmonitor zullen wij zowel het aantal tentoonstellingen in de musea als de ontwikkeling van de bezoekerscijfers volgen. Daarnaast zullen wij in onze regelmatige gesprekken met de besturen en de directies van de instellingen ook de kwaliteit en de aantrekkingskracht van de tentoonstellingen bespreken.

De ontwikkeling van de kunstenaarsfabrieken staat nog in de kinderschoenen, maar ook hier zullen wij vanaf het begin nauwkeurig monitoren hoe deze initiatieven gerealiseerd worden en hoe ze in de praktijk uitwerken.

Wij zullen u via de P&C-cyclus blijvend informeren over onze waarnemingen bij onze monitorings- en evaluatieactiviteiten.

Communicatie

Met de betrokken instellingen is al uitvoerig gesproken over de genoemde investeringen. Via de inspraakversie van de Cultuurnota is het hele culturele veld geïnformeerd over de potentiële verbeteringskansen van de genoemde instellingen.

Assen, 9 juni 2016

Kenmerk: 23/3.3/2016002772

Gedeputeerde Staten voornoemd,

dr.h.c. J. Tichelaar, voorzitter

mevrouw mr. A.M. van Schreven, secretaris

/coll.

Inleiding

In deze toelichting geven wij aan, aan welke instellingen of initiatieven wij geld ter beschikking willen stellen en voor welk doel die middelen gebruikt zullen worden. Tegelijk geven wij aan welke andere financiële middelen door de instellingen gegenereerd zullen worden, en/of welke middelen zijzelf ter beschikking stellen. Aan het eind van deze toelichting laten wij in een schema zien welke gelden in het totaal beschikbaar zullen zijn.

1. Uitvoering Masterplan (en herinrichtingsplan) Hunebedcentrum in Borger

Met dit Masterplan (een investering van bijna 2 miljoen euro) wordt beoogd:

- de permanente binnenexpositie ingrijpend te herzien. Het gaat om een volledige herziening van de vaste tentoonstelling, waarin dan ook veel aandacht is voor de 'resultaten' van de opgravingen in 2015 in Dalfsen en ander recent wetenschappelijk onderzoek m.b.t. opgravingen van hunebedden, en onderzoek m.b.t. de betekenis van de prehistorische landbouw (totale kosten van deze herziening: € 1,3 miljoen);
- het Oertijdpark uit te breiden (deze uitbreiding is al grotendeels financieel gedekt);
- een gezamenlijke entree te maken voor het museum en het Oertijdpark (kosten van dit onderdeel € 315.000,-);
- het Hunebedcentrum en zijn omgeving beter met elkaar te laten harmoniëren (betere en grotere parkeerplaats met aantrekkelijke wandelroute naar de entree);
- goede logistiek en infrastructuur te realiseren die producten, arrangementen en evenementen (zowel van Hunebedcentrum als van Geopark) efficiënt onder de aandacht brengen van het toeristisch-recreatieve publiek;
- betere aansluiting te vinden bij wensen van de bezoekers.

Het streven van het Hunebedcentrum is om het huidige aantal van 80.000 à 90.000 bezoekers in ieder geval te stabiliseren. De ambitie is om 100.000 bezoekers per jaar te trekken.

In de begroting van dit plan (van totaal € 1.958.000,-) heeft het Hunebedcentrum de volgende dekking opgenomen:

Provincie Drenthe:	€ 979.000,-
Gemeente Borger-Odoorn:	€ 200.000,-
Hunebedcentrum (eigen inzet):	€ 129.000,-
Fondsen en sponsoren:	€ <u>650.000,-</u>
	€ 1.958.000,-

Wij willen maximaal een bedrag van € 979.000,- ter beschikking stellen.

2. Gevangenis­museum in Veenhuizen

Voor het Gevangenis­museum zijn er de komende jaren twee belangrijke ijkpunten. In 2018 wordt, naar verwachting, de Unesco-Werelderfgoedstatus voor de Koloniën van Weldadigheid verkregen. In 2023 bestaat Veenhuizen tweehonderd jaar. Het Gevangenis­museum heeft al geruime tijd de wens om de vierde vleugel van het voormalige tweede gesticht, waarin het museum is gevestigd, te herbouwen. Realisatie van deze vierde vleugel is, om meerdere redenen, niet in de huidige Statenperiode mogelijk.

In het kader van de voordracht als Unesco-werelderfgoed in 2018 is het van groot belang (en ook de gezamenlijke wens van de provincie en het museum) om het verhaal van Verpaupering en Heropvoeding (de Onvrije Kolonie van Weldadigheid) in het museum veel nadrukkelijker dan tot nu toe te presenteren.

Het Ministerie van Veiligheid en Justitie is al jarenlang de hoofdsubsidiënt van het museum. Daarom is het verhaal van Veenhuizen als gevangenisdorp met het nationale verhaal van vrijheidsstraffen nu leidend in het museum. Dat verhaal is op zich natuurlijk belangrijk genoeg, maar museum en provincie zouden graag zien dat, in het licht van de Unesco-erkenning, het complete verhaal van de Weldadigheidskolonie Veenhuizen onder de aandacht wordt gebracht. Het verhaal van Misdaad en Straf kan namelijk goed worden verbonden met het verhaal van Verpaupering en Heropvoeding.

Het museum ziet goede mogelijkheden om dit in de komende twee jaar te realiseren, door in het museum de vaste presentatie over de geschiedenis van Veenhuizen te verbeteren. Dit zal betekenen dat dan circa 35% van de tentoonstellingsruimte gewijd zal worden aan het verhaal van de onvrije kolonie.

Dit kan als volgt uitgevoerd worden:

- in 2017 de presentatie van het gezamenlijke, grote verhaal van de vijf Koloniën van Weldadigheid in het museum;
- in 2018 de opening van de sterk vernieuwde introductiepresentatie in de huidige 'sluis' van het museum en de opening van de vernieuwde vaste opstelling van het museum met veel meer aandacht voor de geschiedenis van de dwangkolonie Veenhuizen.

Het museum verwacht met deze verbeteringen (en met de Werelderfgoedstatus en de bijbehorende PR-campagne) in de komende jaren een groei van het bezoekersaantal van 115.000 bezoekers per jaar nu naar circa 150.000 bezoekers in 2020 te realiseren. Het museum ziet deze veranderingen op de korte termijn als een belangrijke eerste stap op weg naar de herbouw (in een nieuwe vorm) van de Vierde Vleugel in 2023. Aan een plan daarvoor zal de komende jaren verder gewerkt worden. Dan zullen ook nadrukkelijk externe fondsen aangeboord worden.

Voor de maatregelen gericht op 2018 is een begroting gemaakt die een bedrag van € 800.000 beslaat. In die begroting is de volgende dekking voorzien:

- Provincie Drenthe	€ 590.000,--
- Aankoopfonds Gevangenis museum	€ 150.000,--
- Beschikbaar vanuit het project 'Eén geschiedenis, vijf verhalen' (een gezamenlijke actie van de vijf koloniën)	€ 60.000,--
	Totaal € 800.000,--

Wij willen maximaal een bedrag van € 590.000,-- ter beschikking stellen.

3. Koloniecentrum in Frederiksoord

Frederiksoord beschikt nu over een bescheiden museum "De Koloniehof". Dit museum is niet geschikt om te voldoen aan de wens van de provincie en de Maatschappij van Weldadigheid (MvW) om de Koloniën van Weldadigheid als geheel en de Vrije Kolonie Frederiksoord in het bijzonder op professionele wijze te introduceren bij het (inter)nationale publiek. Om hierin verbetering te brengen heeft de MvW (met een lening van de provincie) sinds begin van dit jaar definitief het eigendom verworven van het voormalige Inforum (nu Koloniecentrum) in Frederiksoord, onderdeel van een gebied van 3 hectare in het hart van Frederiksoord.

Gedacht wordt aan een centrum waarin, geïnspireerd door het verleden, een mix gaat komen van enerzijds de bijzondere geschiedenis en anderzijds een beeld van wat hedendaagse Weldadigheid kan betekenen.

Recent heeft een brainstormbijeenkomst met interne en externe deskundigen plaatsgevonden. Resultaat hiervan is enerzijds een aantal goede ideeën en anderzijds het besef dat er nu zo snel mogelijk een kwartiermaker aan het werk moet gaan. Per 1 januari 2017 zal vervolgens een projectleider worden aangesteld. Die dient ervoor te zorgen dat er in het begin van 2018 een goed geoutilleerd Koloniecentrum geopend kan worden. Dat centrum moet voorzien in de te verwachten behoeften van de internationale bezoekers en moet goed geëxploiteerd kunnen worden. Het nog te ontwikkelen gezamenlijke verhaal van de vier musea/bezoekerscentra in Frederiksoord, Veenhuizen, Ommerschans en Merksplas/Wortel (Eén geschiedenis, vijf verhalen) kan als eerste basis dienen. Van daaruit moet nader ingezoomd worden op de geschiedenis van Frederiksoord.

In de komende maanden worden de plannen voor het Koloniecentrum verder uitgewerkt en in een begroting vertaald. We zullen bij deze plannen ook nadrukkelijk de gemeente Westerveld betrekken. Die werkt ook actief mee aan de verwerving van de Werelderfgoednominatie en aan de integrale gebiedsontwikkeling Frederiksoord/Wilhelminaord. Onderdeel van deze voorbereiding is ook dat er z.s.m. een zelfstandige stichting Koloniecentrum wordt opgericht. In 2018 moet het nieuwe, goed ingerichte Koloniecentrum een feit zijn.

De MvW heeft al een bedrag van € 950.000,-- geïnvesteerd in de verwerving van het gebouw en zal nog een bedrag van € 200.000,-- in de verbouwing steken. Daarnaast heeft de MvW een bedrag van € 60.000,-- beschikbaar vanuit het project 'Een geschiedenis, vijf verhalen'

Wij willen maximaal een bedrag van € 600.000,-- ter beschikking stellen.

4. Herinneringscentrum uitbreiding en nieuwbouw

In oktober 2011 heeft het Herinneringscentrum het uitwerkingsplan 'Kamp Westerbork in Ensemble' gepresenteerd. Dit plan was een concretisering van de visie van het Herinneringscentrum op het 'gebruik' van de historische plek van Kamp Westerbork in het nadrukkelijke besef dat Kamp Westerbork als zodanig niet meer bestaat. In de afgelopen jaren zijn al veel onderdelen van dit uitwerkingsplan uitgevoerd, b.v. de overkapping van de woning van de kampcommandant en het herplaatsen van barakken.

Als tweede fase van dit plan gaat het nu om **de uitbreiding van het Herinneringscentrum** Kamp Westerbork. Het gaat hierbij om een forse uitbreiding en om nieuwbouw. Er ligt een vlekkenplan en de architect werkt dit nu uit in een artist's impression. De directie werkt aan een inhoudelijk programma van eisen en een begroting.

Het Herinneringscentrum in de huidige vorm stamt uit 1999. Toen kwamen er jaarlijks circa 80.000 bezoekers. Het aantal bezoekers ligt de laatste jaren op gemiddeld 150.000 per jaar. In 2015 kwamen er zelfs 172.500 bezoekers. De entree is dan ook te klein en dient uitgebreid te worden.

Daarbij komt ook nog de noodzaak van het scheiden van de bezoekende schoolklassen van het 'individuele museumpubliek'. Nu nemen de schoolklassen zoveel fysieke ruimte in dat 'individuele museumbezoekers' soms in het gedrang komen.

Het aantal bezoekende schoolklassen neemt bovendien nog steeds toe. Dat is zowel een van de redenen voor uitbreiding, alsook reden om de pedagogisch-didactische aanpak voor de scholieren ingrijpend te vernieuwen.

De forse uitbreiding en nieuwbouw gaat veel geld kosten. Op dit moment wordt gedacht aan een bedrag van circa € 4 miljoen à € 5 miljoen. Voor de verwerving van een behoorlijk deel van deze middelen ziet het Herinneringscentrum ruimte bij overheden en grote en kleine nationale en Europese fondsen. Een substantiële bijdrage van de provinciale overheid is een voorwaarde bij het succesvol aanboren van deze externe bronnen. Van het Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, hoofdsubsidiënt van het Herinneringscentrum, wordt ook een substantiële bijdrage voor de realisering van de plannen verwacht. Tevens wordt ten minste een vergelijkbare bijdrage met die van de provincie verwacht van het fonds, dat is het Nationaal Fonds voor Vrede, Vrijheid en Veteranenzorg.

Realisering van het grootste deel van deze plannen is gepland in 2018.

Wij willen maximaal een bedrag van € 1.000.000,-- ter beschikking stellen.

5. Ingrijpende bouwkundige veranderingen in de gebouwen van het Drents Museum

Het Drents Museum heeft al geruime tijd enkele belangrijke wensen voor bouwkundige veranderingen. Het gaat hierbij enerzijds om verschuivingen in het depotgebouw van het Drents Museum, met als doel om meer depotruimte te creëren. Na de totstandkoming van het depot in 2010 heeft o.a. de ING een grote, waardevolle schenking aan het museum gedaan. Ook particulieren bieden regelmatig interessante schenkingen aan. Het Drents Museum voert tegelijkertijd ook een zorgvuldig ontzamelbeleid (volgens landelijke richtlijnen) m.b.t de huidige collectie, maar dit vergt veel tijd.

Vanwege de drie bovengenoemde redenen is er meer depotruimte nodig. Binnen het huidige bouwvolume van het depot zijn er mogelijkheden om, door middel van verbouw en aanpassing van de klimaatbeheersingsinstallaties, meer depotruimte te realiseren.

Anderzijds wil het museum graag een aantal aanpassingen in de Abdijkerk, met de bedoeling om de tentoonstellingsmogelijkheden in deze ruimte te verbeteren en de routing in het hele oude gebouw verbeteren. Tevens wil het museum een van de binnenplaatsen overkappen, zowel om grote groepen te ontvangen, bijvoorbeeld bij openingen van tentoonstellingen, als om de expansiemogelijkheden van het museumcafé door middel van dit overdekte terras te vergroten. Naast bouwkundige veranderingen zijn hiervoor ook veranderingen in de klimaatinstallaties noodzakelijk.

Het succes van de nieuwe zaal van het Drents Museum is de afgelopen jaren nadrukkelijk gebleken, maar andere musea in Nederland zitten ook niet stil. Door nu de succesvolle programmering in de nieuwe zaal te continueren en de tentoonstellingsmogelijkheden in de Abdijkerk en de routing in de oudbouw te optimaliseren, kan het Drents Museum de concurrentie de komende jaren weer aan.

De gebouwen van het Drents Museum zijn eigendom van de provincie Drenthe. De uitwerking van deze plannen doen wij dan ook in nauwe samenwerking met het museum. De kosten van alle plannen worden nu op circa € 1,2 miljoen geschat.

Vanuit de middelen voor de investeringsagenda willen wij voor dit doel een bijdrage van **maximaal € 600.000,--** reserveren. Het Drents Museum ziet goede mogelijkheden om via fondsen het resterende bedrag te verwerven. Dat is overigens ook een voorwaarde voordat wij met de uitwerking gaan beginnen.

Realisatie van deze ingrijpende aanpassingen is voorzien uiterlijk in 2019.

Wij willen maximaal een bedrag van € 600.000,-- ter beschikking stellen.

6. Kunstenaarsfabrieken

In het Havenkwartier (Assen), het Oude Dierenpark (Emmen) en de Rijksluchtvaartschool (Eelde) zijn er kansen om in leegstaande gebouwen tijdelijk creatieve kunstenaars/ ondernemers te huisvesten. Er is draagvlak en energie bij partijen om op deze plekken verzamelgebouwen voor creatieve industrie te realiseren. Investeringsmiddelen zijn nodig om bestaande, geschikte gebouwen veilig en wind- en waterdicht te maken en om basisvoorzieningen, zoals verwarming, toiletten en een minimale keukenvoorziening aan te brengen (of te herstellen). In ruil voor een lage huurprijs willen we startende, creatieve ondernemers in de gelegenheid stellen om deze gebouwen en de directe omgeving te gebruiken en te beheren.

Wij schatten de kansen van de bovengenoemde drie plaatsen het hoogste in, maar houden ontwikkelingen op andere plekken in de gaten, met name Veenhuizen (Collectie Veenhuizen/ Ketter&Co), Frederiksoord (invulling deel Koloniecentrum) en KiK (Kunst in Kolderveen).

Havenkwartier, Assen: Het gaat om De Graanloods in het Havenkwartier in Assen, naast de Ondernemersfabriek. Er is een mogelijkheid om het pand gedurende een periode van 5 jaar via een bruikleenconstructie te ontwikkelen tot werkplekken voor creatieve ondernemers. We werken samen met gemeente Assen en CareX. CareX stelt zich in Noord-Nederland ten doel om leegstand op te lossen door zinvol maatschappelijk gebruik te bevorderen.

Oude Dierenpark, Emmen: De leegstaande bebouwing kan via een bruikleenconstructie tijdelijk in gebruik worden genomen. De gemeente verkent de optie voor leegstandsbeheer op de 'CareX-manier'. We verkennen de mogelijkheden met de gemeente Emmen en CareX. Nog niet duidelijk is welk gebouw precies in aanmerking kan komen om tot kunstenaarsfabriek te worden omgebouwd.

(Wij merken overigens nu vast op, dat het goed mogelijk is dat in 2017 nadere investeringsvoorstellen zullen volgen voor verbouwingen van voormalige gebouwen van het Oude Dierenpark. Het dynamische karakter van de investeringsagenda biedt hiervoor ruimte).

Rijksluchtvaartschool, Eelde: Er zijn plannen om in de voormalige Rijksluchtvaartschool tot nieuwe invulling/bestemming te komen. In afstemming met Stichting Boei wordt ook gekeken naar creatieve invulling. Met bestaande herbestemmingsgelden kan hier al veel gebeuren, maar wellicht zijn er nog extra middelen nodig.

Wij willen maximaal een bedrag van € 356.000,-- beschikbaar stellen ten behoeve van kunstenaarsfabrieken.

Schematisch overzicht van provinciale bijdragen en van bijdragen van anderen

Naam instelling	Totaal benodigd	Voorstel provinciale bijdrage uit Reserve Investeringsagenda	Andere bronnen
Hunebedcentrum Borger	€ 1.958.000,--	€ 979.000,--	€ 979.000,--
Gevangenis­museum Veenhuizen	€ 800.000,--	€ 590.000,--	€ 210.000,--
Koloniecentrum Frederiksoord	€ 2.100.000,-- (Inclusief het reeds betaalde aankoopbedrag van het Inforium).	€ 600.000,--	€ 1.210.000,--
Herinneringscentrum Kamp Westerbork	€ 4 à € 5 miljoen	€ 1.000.000,--	€ 3 à € 4 miljoen van diverse fondsen
Drents Museum	Circa € 1.200.000,--	€ 600.000,--	Circa € 600.000,--
Initiatieven voor kunstenaarsfabrieken	Nog niet bekend omdat de verschillende initiatieven nog niet uitgewerkt zijn.	€ 356.000,-- Reserveren om nadere plannen te stimuleren en ter beschikking te stellen bij concrete, verantwoorde aanvragen.	Nog niet bekend omdat de verschillende initiatieven nog niet uitgewerkt zijn

Totaal voorgesteld aan provinciale middelen uit de Investeringsagenda: **€ 4.125.000,--**

Totaal door de instellingen aan eigen geld en/of extern geld in te zetten: **€ 6 à 7 miljoen**

Het gaat bij deze plannen dus om een totaalinvestering in de cultuur van: **€ 10 à 11 miljoen**

Provinciale Staten van Drenthe;

gelezen het voorstel van Gedeputeerde Staten van Drenthe van 9 juni 2016, kenmerk 23/3.3/2016002772;

gelet op de toelichting in dit statenstuk;

BESLUITEN:

1. In te stemmen met deze definitieve uitwerking van het onderdeel Culturele investeringen van de Investeringsagenda.
2. In te stemmen met het onttrekken van een bedrag van € 4.125.000,-- aan de Reserve Investeringsagenda ten behoeve van deze Culturele investeringen.
Daarbij gaat het om een totaalbedrag per jaar van:
  - € 400.000,-- in 2016
  - € 2.335.000,-- in 2017
  - € 1.390.000,-- in 2018
3. Te besluiten om, in het kader van de Investeringsagenda, de volgende éénmalige subsidiebedragen te verlenen aan de hierna genoemde instellingen ten behoeve van de realisering van hun investeringsplannen:
  - a. De stichting Hunebedcentrum een bedrag van maximaal: € 979.000,--
  - b. De stichting Nationaal Gevangenis­museum een bedrag van maximaal: € 590.000,--
  - c. De Maatschappij van Weldadigheid (als voorloper van een nog op te richten stichting Koloniecentrum) een bedrag van maximaal: € 600.000,--
  - d. De stichting Herinneringscentrum Kamp Westerbork een bedrag van maximaal: € 1.000.000,--
  - e. Het Drents Museum een bedrag van maximaal: € 600.000,--
(investeringsplan uit te voeren onder gezamenlijke regie van de provincie Drenthe en het Drents Museum)
  - f. Initiatieven m.b.t. kunstenaarsfabrieken maximaal: € 356.000,--
€ 4.125.000,--
4. Te bepalen dat deze subsidies door GS alleen onder strakke voorwaarden (per instelling apart te formuleren) mogen worden verstrekt. Toetsing aan Europese (staatssteun)wetgeving zal, voorafgaand aan toekenning van de subsidies, door GS moeten plaatsvinden.

Assen, 13 juli 2016

Provinciale Staten voornoemd,

, griffier

voorzitter

/coll.